

①

श्रिगामुत्साहे॥ नगनश्रुगानुनिश्रुपूर्वसुमंतत्रात्रुप्रजाणिसर्वसिप्रआलेजेथेराववाहाहिलावानरेसि॥
 क्षणनिजीरोयाश्रवधारितुमचिजातावंदुनिश्रिरे॥ जाउनिश्रंगारिलीपुरि॥ जयोध्याराजध्यानि॥ आरुको
 नितयावेवचपासंतोवालेश्रिगामावेमण॥ ह्मणेनगरप्रवेशावयावेवधाणा॥ नलवावेजातायेसमरचेमहती
 उत्तमोत्तमश्रुत॥ धाडोबिताश्रवचेदिनातऐसेसाधलेनाही॥ ऐसेपरिसोनिश्रोतिजनिआसेपिजेमधुरा
 चनि॥ हांजीज्यागामस्मरणेकतुनि॥ कल्यानतुपसरा॥ ज्यागामध्याणामृताचापोढाचेउजाणेयेकनिबुद्ध॥ भवा
 नीसहितविनदु॥ होउनिठेला॥ मागुताकपिवेगुडसर्वेवाचमरामचंद॥ आणिब्रह्मादिदेवमुख्यरंडीध्यानि
 निरंतर॥ श्रुवारिकतुनिनसत्रोनवग्रहगतिसु॥ तिसा॥ नारदुमनसावगत्रे॥ स्मरणकरितअसे॥ हाहाहुहु
 गंधर्वासिद्धचारणसनकादिकसर्व॥ सनकुमार॥ तिसा॥ पुर्वप्रसिद्धगायकजे॥ आणिवेराआहिश्रुति॥ पुनर
 व्याकरणेस्मृति॥ आगमनिगमसिद्धांति॥ प्रतिपाद्यजे॥ आणिसहस्रमुखेशेषु॥ बोलतानुपरेलक्षांषु॥
 लिक्कचिनोनित्रासु॥ पावलाबहु॥ असोबोलिजेनेचिसुलग्न॥ जेश्रिगामुचरणी॥ होरजेमग्न॥ जरिरेलेको
 ठियेरातरिदुर्लभते॥ तोचिबोलिजेसुदितु॥ जेवाचेसियेरुनुंरतु॥ आणिगामचंदबळेकतुनु॥ कल्यानतु
 पसर्वदा॥ तोवीबोलिजेसदेउ॥ ज्याचेहरउश्रिगामउ॥ तेथमंवांकुगावाउ॥ भूउ॥ कदाउ॥ भूवेना॥ पण॥ नेचि
 तेचिसद्विद्येचेप्रब॥ जेश्रिगामुजघ्रीहोरजेनिश्रव॥ जेणेजन्ममरेनायेमुबा॥ निशेषतु॥ १५॥ ऐसियाशि

२
रामचरणवीप्रशंसलैजनुनवसिद्धमहेश। आपिवालिमकुमण्डला। बर्निताशतकोठी॥ ऐसियाशिरा
माभुवनपाका। सुखभजनमहर्तवेळा। हेआइकोनिमनउतावेळा। श्रोतयाचापुष्पलागि॥ ऐकोनिवक्तारे
प्रसोत्तर। हणेतुमच्याप्रकाशेयकुजक्षरासकळशास्यावेसार। शोधुनिनिवडिले॥ तथापिजोलावयाजा
धातु। रघुनाथेपरिलालिआवतातु। तरिवेशासारिबावेकातु। दाखविलापाहिजे॥ असोऐसेसाधुनिमहु
र्त। श्रिगमहरचेजेआर्त॥ हणेतुनगरप्रवेशावयात्वरि। तारिद्रहोबावे॥ २०॥ ऐसासमस्तासिसमर्थु। मधु
रबोलेरघुनाथु॥ तेणेसर्वाचामनोरथु। परिरुपजाता। जाजीसुवर्णाचादिवसुजेरघुनाथदुरिलअपाधा
प्रवेशु॥ उचवळतहरउल्हासु। सकळजनासिजाताउपोध्याप्रवेशाचासमारंभु। बोलतावाचसिपरमला
भु॥ जेपरिपरिवेदेहिवल्लभावाचेउच्चारितो। असेतेजावारघुविशरताळंकारदियांबरे॥ गंधाक्षताळउनि
आररे। विउरिथलेसमस्तासि॥ हणेतुआताबिलंबनकिजसेनासमुहसिद्धकिजे॥ चतुरंगसेनेवेवोजे। भारभुगा
रावे॥ ऐसिआज्ञारघुनाथायिजेमस्तकिवंदिविरंचि॥ देवासिमान्यताजीवी॥ अतिशयकृतुनि। ऐसिआज्ञावरु
निमाथा॥ यालिल्यासेनेव्याचळथा॥ पदौतिबाजीवारणार्था॥ पातुचीनाही॥ उष्टरावरिवाद्यावेजोउअंग
नितवाजवितिसुधउ॥ आनिद्राखवाद्येबाजतिकोउ। पुरेप्रवणसुखाचे। शंखशुंगेआणिमोहरि॥ उप्रपणव
विशाळभेरि॥ गिउबिडीयासावेरि। गुजबुजीनरंगेदुटावे॥ नभेरिआणिबुतुंग। गळविशामृदंग॥ चिनकाहाळ

28

आनिवंगहोनेरंगजलोबिद्ध॥३॥ऐसिबायेबहुवसनादेपुर्णद्वरितिआकाश॥आनिबंदिजनकुरितिद्योशरपुवं
शावळिते॥विप्रिअष्टकेआनिस्तोत्रे॥पठेआरंनितीविबीत्रे॥सुखपावलीआनंदचरित्रे॥आरक्तारपुनाधासि
हाचि॥एतुकेजालियावरि॥चाळिल्यासिबिकाव्याहारि॥छत्रेजालियान्यीसाजीरि॥मुक्ताफळीकडुनि॥चामरेक
नरुंदे॥६॥कतिनानावर्णउदंडे॥पत्रमिसेमार्तडे॥वोंशाभिमाणेयनेकेले॥पुढेयत्रधारकावीराते॥गर्जनजातिआवे
झेबहुते॥निवारणकरितिजनाते॥परतेपरतेहणोनिया॥ऐसियानसमारेने॥चालिजेअवनिजावळने॥बंधुव
र्गसमवेतमहुर्तश्रुमे॥महामंगळमया॥पावलेनगरदारातवकी॥उनिगणेशासिपुष्पांजुकी॥मगप्रवेशलेमहुर्त
काकी॥अयोध्यामाती॥मिरवतनिवालेनगरदारातुक्ते॥दितसहारेवारिपुराजु॥पुढेन॥धबंधुजनुजुसमि
त्रआणिशत्रुघ्न॥तवनगरनागरिकभार्यायेउनि॥करिअकार्तिया॥बोवाकावयारपुराया॥चालिल्याबहुत॥
यकिपुष्पांजुकीराकिति॥याकिनिबलोणउचरि॥यकीकुरवडियाबोवाळिति॥नानारत्नेकडुनि॥७॥यकी
परस्परेबोलति॥येकिमनिबिचारिति॥आलीधण्यदिनसपिती॥धण्यबाहुहणतिआजी॥त्यापाहवो॥१॥ध
न्यधन्यआमवेमना॥धण्यधण्यआमवेवरना॥धन्यधन्यआमवेनयना॥शिरामासिदेखति॥धन्यधन्यआमवेजी
पो॥देखिलेखुनाथावेयेपो॥जालेनेत्रासिपारपो॥चौदावरशाउपरि॥ऐसियाअंगनाचेथोवे॥राजविदिना
लिलेवरवो॥अंगारमंडितअयवे॥पाहावयाशिरामासि॥येकिविसरलियाश्रुंगार॥नामदर्शनिउत्तंठाथोर॥

यद्विद्यालि त्रिभुमस्कारासास्यंगदंडवत्॥ यद्वितटस्थानि श्रुत्वा॥ यद्विरामदर्शने विकृत्वा॥ यद्विनिरिक्षातिष्ठे वा
श्रिरामावेस्वतुषा॥ ऐसियापरितोपुत्रुषोत्तमु॥ योगिजनायाविश्रामु॥ मिरवत जातसे श्रीरामु॥ राजाधिगजतो॥
आलेनिजगृहासिसमस्ता॥ भाराहिले बाहेरितटस्थ॥ जानंदहृदउचैबळना॥ समस्ताजनाचे॥ सभामंडि
पुसुशोफितु॥ रत्निनिराजितसबकतु॥ चित्रवित्रीनमिनवतु॥ दिव्यांबरिकुतुनि॥ सउसमार्जनरंगमाळीका॥
सुशोभितअतिभूमिका॥ चित्रवित्रीपुतळिका॥ मदकासेकरि॥ १॥ त्यादेवेबाधलेबहुवसा॥ ज्यासिसळ
कृतिमुक्ताफळावेपोडा॥ वेसावयासमस्तासा॥ सुउचाउचियाघातल्या॥ उपरिचुनाथयेउनि॥ प्रवेशलेसभा
स्थानि॥ महामंत्रप्रधानि॥ अनिशेखसामग्रिअनिल॥ २॥ दीजामुखिवेदपोशा॥ करितिहोतउल्हासु॥ मुख्य
वसिष्ठमुनेसु॥ नयामध्येश्रेष्ठ॥ मंत्रप्रकारेविधि॥ तजसेबोळिजेतेसेयथार्थ॥ अवेवधानेसमस्तासाम
ग्रिसिद्धवाली॥ नानाध्वनिचीवाजांतरे॥ सुभदायकमंगळतुरे॥ ऐसिवाजतिअपारे॥ महाचंडपोशा॥
सुभमहुर्तान्याहेता॥ बाहनजेसाजसृताचासरा॥ असोयाउपरिचुविश्रा॥ प्रार्थिलेसमस्ती॥ हनुपतिस्वा
मिरघुराया॥ लुसामोहसावपाहावया॥ विलंबिमनाजामपिया॥ उताविकतावाटे॥ ३॥ पाकनिष्पतिहोय
तोवरि॥ स्थिरताहृदशरि॥ उत्तेजनिवाक्याचिधोरि॥ ग्रासिविलंबुनसाहे॥ जननीनिजकार्यीअसता॥
बाळकिडेसिद्धेचिस्थिरता॥ परिवोसंगिरिपता॥ धिउबैचास्तनपानि॥ ४॥ तेसेजीजनकृजापति॥ वतुराचु

३४
 रेशजालिअसति॥असंतउत्तंराआमवेविनि॥पडाभिराकुपाहावयावि॥यानंतरेगुबसिष्ठ
 जोअहन्मपिमाजीवरी॥बोलताजातास्पष्ट॥अर्थमहागुह्याया॥हणोजीरामचंद्राअवधारिप
 रापसंतिमध्यमावैररि॥सिनलीयावेदश्रुतिपरि॥निर्धारिआगम्य॥दृष्यदर्शणदृष्टयाया॥देखनासु
 हेसत्यवाया॥ऐसावेवादउपनिशदाया॥जोप्रमाणसिद्ध॥ऐसाअव्यक्तअसुतोतुमुनिर्वंतअगोच
 तु॥नरान्तमुराजेश्वरु॥जयोध्येपुरिया॥नरिसिधुजोमहिद्राभद्रासनिबैसावेरामचंद्रा॥तेणेजामच्यासु
 खसमुद्रा॥भरितेनुंबळेलाऐसिवसिष्टावैवनेबाइका॥निबोलीजेरघुनंदने॥जैसेब्रह्मसृष्टिवैवने
 सहअनयनेमस्तुर्विंदिजे॥आतासबूबहिजनउत्तंरात॥राज्याभिराकावेआर्त्त॥पाहावयाकारणे
 उदिता॥सर्वाचेनयनजाले॥नरितुमचैत्रपेवैविबळेसिद्धोयेलिकार्येसकळे॥आताअवस्यमेवसिधु
 काळे॥आज्ञावैदुनिमस्तुकि॥ऐसिवसिष्टाया॥नमो॥कुल्यानतुपेमंगलरुने॥वैसिजेवैरेहीवल्लभ
 सिहांसंनावरि॥६॥तुझाश्वरि॥केलापटाभिराकु॥दितामुखिवेदपोरु॥ऐसियापरिसर्वेशु॥नाजिवैस
 ला॥७॥तेकाळिनानाविधायचका॥दानकोटिजालियासबूबीका॥ऐसियापरिरघुनायका॥जाजाप
 डानिराकु॥विद्याधरगंधर्वगायक॥नारदतुंबटसनकादि॥यंत्रविशेषयेउनिसबूबीका॥गायनआरंभि
 ले॥ठाडठाडहरिकिर्तने॥आशुक्लजेआदरेनघुनंदने॥तेणेवैष्णवाचीमने॥सुखाणीविवोल्हावति॥७॥

मिथिनसुतनुपे॥ मुनिप्रबन्धोकीले॥
दिसार॥ ६५॥ कूटीमावापुष्पाचीया॥

[illegible]

48

पुर्वजीवेलीचुमचीपुस्तानेफळलीजातीस्वामि॥५॥नायारवारथावेजातेकनुनि।होताचतुर्दशवतुशेव
नि॥आतानुमवेआसिंवारवचनि।सिहसनिबैसले॥६॥मातापिताकेउनिजातीउतिपापरिगउवेप्र
तिपाबुकेलापुणी॥हेनैलोविकृणोमकृणो।ठाउकेआहे॥आताबोलिलेतोउपचारु।लठिकायबोलाचा
विस्तारु॥परिसतिरेपाबु।प्रिगुउअनुभवेसिद्ध॥७॥ऐसेअनुवादेशमचंडु।तेणेपरमसंतोशलामुनिं॥
जैसामर्यादालंघुनिसमुद्राउचंबळला॥८॥अनुक्रमेउषेश्वरसंतोशलेजपार॥हणतिहेसाचार॥
बोलिलेतिरायवा॥गयातुबाबोलिलेजेबोलासत्यपाताबाहनिखोल॥तरिहेबोलनेचिनवला
नकेकाहि॥अनंतब्रह्मांडेतुसियउरितेथेसतलबोलीचिकोनथोरि॥असोऐसिस्तुतिनुषेश्वरि।
समस्तिवेली॥स्तुतिपरिसोनिरघुविरैपुउतिवालेनेहउत्तरि॥हणजेअसोयेणेउपचार॥पुढेकार्यासि
चित्तरिजे॥आनास्वानसंध्याकनुनि।तसरकावदनुताचैनि॥नित्यनेमसानुनि।नैवेद्याकारणे॥
ऐसननुनाथुबोले।तवसमस्तजाज्ञेसरिसैउटिले॥नित्यकर्मसारितैजाले।नेमुआपुजाले॥९॥
सिद्धहोअनियापत्तिकर।प्रिरामुआपणसार॥ताटेविस्तारुनियापरिकर।सन्मानुनियाबैसविले॥१०॥
याउपरिआरोगनाचाली।नांबोलदेउनियाआज्ञावेली॥आतानिद्राकरिजेजीजालि।विस्त्राविवेका॥
ऐसाभाजीबैसलाप्रिरामुगो।निशानासिदिधलावावो॥जालात्रैलोक्यासिउछावो।प्रिरामुगामुणोनिया॥

इति श्रिरम्यगमायनी॥ वाल्मिकवागरत्नावीर्यानी॥ पुढेपरिसावेविवक्षणी॥ हस्तदासमुद्रलम्फ
णे॥ धन्यवाल्मिकावेत्त्याधण्यवविवाचेआर्त्त॥ हस्तदासमुद्रला॥ चेठिकात्त्या॥ सिद्धीनेलेप्रिया
मे॥ रामचरित्रपरमगहने॥ अमृतापरिसत्वाधिष्ठपूर्ण॥ तेद्वर्णद्वारेमनासिद्धर्ण॥ हस्तद्वरियेथेष्टा॥
ऐसिकविवावीरुणि॥ तोआर्त्तनाविमनि॥ सदैवप्रसावागमभितनि॥ दासआदरेभावि॥ रामधि
हपसावळा॥ कासेकासोनिपिवळा॥ वैदेवैतंयतिगावा॥ पदकृजानिकोस्तुभ॥ लक्षिताजनिजना
हण॥ अवद्याज॥ मागमपुर्ण॥ जेसारक्षयवृत्ताण॥ गाखापणेउदंडे॥ लक्षितानानागये॥ अवघे
पंवकृपउपनिषदेव्याय॥ राममुर्तिपरमपर॥ जेसाजोनिमये॥ जोतिसंतादिपप्रकाशे॥ तेका
यसत्तादिपीवसे॥ काष्ठासाजिअग्निवसे॥ रितामथनावैगळाननिघे॥ तरिज्योतिपुर्णसर्वाग
इ॥ परिमंथणावेगळीप्राप्तनाहि॥ सद्गुडवचनापेवारा॥ बोधरवीसि॥ सद्गुडबोधतेरवी॥ वर्णद्व
रेमंथनकरावी॥ सारौषनिवडुनिदारावविनवनितपरब्रह्म॥ ब्रह्मरूपोहेसादेष॥ आत्मागमप्रग
ठक्षिमाक्ष॥ शरिरवागवितोदक्षाप्रेतवतअसता॥ निचेष्टीतशायनिप्रोतेथेहिज्योतिवीमीळनी
नी॥ साक्षिअनुभवस्तानि॥ पुर्णहोतिआनंदि॥ आनंदाचेआनंदधाम॥ तोदेहिप्रसन्नआत्मागम॥
सासिसेउनिभवभ्रम॥ निरसुनिमुद्रलसुतगाहि॥ जगोद्वारार्पनमस्तु॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com